

Asia: VN/2243/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä ja muusta ulkoasusta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Uusi 3 c luku

-

19 i §

-

19 j §

-

19 k §

THL:n kanta: THL kannattaa nikotiinipussien (annosyksikön) materiaalin värin yhdenmukaistamista, mutta katsoo, että tuotteiden väri tulisi olla sama kuin vähittäismyyntipakkausten ehdotettu väri.

Vähittäismyyntipakkauksen ohella itse tuote voidaan katsoa olevan markkinoinnin väline, joten myös niiden värien sääntely on tarpeen. Tupakka- ja nikotiinituotteiden ulkoasu, mukaan lukien väri, vaikuttaa mielikuviin tuotteen haitoista. Savukkeiden osalta on todettu, että vaaleamman väriset savukkeet ovat houkuttelevampia kuin tummemman väriset savukkeet. Asetuksen perustelumistioluonnoksessa mainitaan värin yhdenmukaistamisen tavoitteeksi ”ettei markkinoille tulisi esimerkiksi eri värisiä tai muutoin houkuttelevia tuotteita, joiden tarkoituksena on edistää tuotteiden myyntiä tai viestiä kuluttajille tuotteen ominaisuuksista”. Kuitenkin jo tällä hetkellä nikotiinipussien valkoista väriä käytetään mainonnallisesti tuottamaan mielikuva raikkaasta ja haitattomasta tuotteesta. Tämän mielikuvan vaikutusta voi edelleen vahvistaa mentolin ja mintun makuaineiden salliminen nikotiinipusseissa. Valkoinen väri on omiaan myös hämärtämään nikotiinikorvaushoitovalmisteena myytävien annospussien ja kuluttajatuotteena myytävien

nikotiinipussien eroja kuluttajille. Tämä on ongelmallista, sillä kuluttajatuotteena myytävissä nikotiinipusseissa voi hallituksen esityksen mukaisesti olla 4–8 kertainen määrä nikotiinia verrattuna nikotiinikorvaushoitovalmisteena myytäviin annospusseihin. THL katsoo, että nikotiinipussien annosyksiköille tulisi asettaa sama tumma yhdenmukainen väri, jota esitetään niiden vähittäismyyntipakkauksille.

22 a §

-

22 b §

-

Muut mahdolliset kommentit

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta asetuksen luonnoksesta, joka koskee savuttomien nikotiinituotteiden (nikotiinipussien) pakkausten ulkoasun sääntelyä (ns. vähittäismyyntipakkausasetus). Yleisesti THL kannattaa nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista, mutta näkee asetuksen luonnoksessa tarvittavia lisäsääntelyn tarpeita.

THL:n kanta: THL ei kannata, että nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva sääntely tulisi voimaan vuoden päästä tupakkalain voimaantulosta. Koska nikotiinipussien myyntipakkaukset on tehty nuorille houkutteleviksi ja nikotiinipussien käyttö nuorten parissa on jo osin yleisempää kuin tupakointi, tulisi asetus tulla voimaan samaan aikaan tupakkalain voimaantulon kanssa tai heti ensisijassa tämän jälkeen.

Yhdenmukaisten pakkausten sääntely perustuu siihen, että vähittäismyyntipakkaukset toimivat itsessään markkinointivälineenä. Savukkeiden osalta on todettu, että yhdenmukaiset pakkaukset vähentävät tuotemerkeihin liitettyjä vääriä uskomuksia tuotteiden haitattomuudesta ja vähentävät sekä itse tuotteiden että pakkausten vetovoimaa.

Nikotiinipussien vähittäismyyntipakkaukset on tehty nuorille houkutteleviksi ja nikotiinipussien käyttö nuorilla on jo osin yleisempää kuin tupakointi. Mikäli yhdenmukaiset pakkaukset tulisivat markkinoille vasta vuoden tupakkalain voimaantulon jälkeen, altistuisivat nuoret houkuttelevalle markkinoinnille vielä pitkään suhteessa tilanteeseen, jossa yhdenmukaiset pakkaukset tulisivat markkinoille aiemmin.

THL toistaa kantansa, että ylipäänsä nikotiinipussien tuominen Suomen markkinoille nyt esitetyllä tavalla muodostaa THL:n arvion mukaan vaaran uuden, nikotiiniriippuvaisen sukupolven

muodostumiselle. Tämä on vastoin tupakkalain tavoitetta tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumisesta.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Ruokolainen Otto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL